

Donald
Westlake

**Jak
neuloupit
smaragd**



COSMOPOLIS

Donald
Westlake

**Jak
neuloupit
smaragd**

Tuto knihu věnuji
MILTU AMGOTTOVI
jehož pomoci vděčím za to,
že jsem nežil život zločinu,
protože pro mě učinil zločin zbytečným.

The Hot Rock

Copyright © 1970 by Donald Westlake
Czech edition © Grada Publishing, a. s., 2015
Translation © Radoslav Nenadál

Z anglického originálu *The Hot Rock*, vydaného
nakladatelstvím Simon & Schuster v roce 1970,
přeložil Radoslav Nenadál
Odpovědná redaktorka Markéta Šlaufová
Obálka, grafická úprava a sazba Jakub Karman, Art007



Vydala Grada Publishing, a. s. pod značkou COSMOPOLIS
v Praze roku 2015
jako svou 5791. publikaci

Tisk CPI Moravia Books s. r. o.

Grada Publishing, a. s.,
U Průhonu 22, Praha 7

ISBN 978-80-247-5518-2
TIRÁŽ TIŠTĚNÉ PUBLIKACE:
978-80-247-5518-2 (tištěná verze)

TIRÁŽ ELEKTRONICKÉ PUBLIKACE:
978-80-247-9709-0 (elektronická verze ve formátu PDF)
978-80-247-9710-6 (elektronická verze ve formátu e-Pub)

*Všechna práva vyhrazena. Žádná část této knihy nesmí být reprodukována
a šířena v jakékoli podobě bez předchozího písemného souhlasu majitele.*

Zločinec je typ silného človeka
v nepříznivých podmínkách,
silného jedince, který z daných okolností ochořel.

F. W. Nietzsche

PRVNÍ EPOCHA

I

Dortmunder se vysmrkal. „Pane správce,“ řekl, „nedovedete si představit, jak si vážím osobní péče, kterou jste mi věnoval.“ S papírovým kapesníkem nemohl nic dělat, takže ho v pěsti jen sežmoulal do koule.

Správce věznice Outes se na Dortmundera uznale usmál, zvedl se za stolem, přešel k němu, poklepal ho po rameni a řekl: „Největší potěšení mi způsobují ti, které můžu zachránit.“

Byl to typ moderního vykonavatele státní moci – energický atlet, vycepovaný na univerzitě, reformista, idealista a k tomu člověk ostentativně kamarádský. Dortmunder ho nenáviděl.

Správce věznice prohlásil: „Doprovodím vás k bráně, Dortmunder.“

„To nemusíte, pane správce,“ odmítl Dortmunder. Papírový kapesník ho studil a lepil se mu do dlaně.

„Bude to pro mě potěšení,“ řekl správce. „Až uvidím, jak vycházíte, a pomyslím si, že už víckrát v životě neuklouznete, že se nikdy neocitnete v těchto zdech, nemáte ponětí, jaké potěšení mi způsobí pomýšlení, že jsem se taky svou malou hřivnou podílel na vaší rehabilitaci.“

Dortmunder sám vůbec žádné potěšení nepociťoval. Střelil svou celou částku za tři sta dolarů – oplývala totiž fungujícím

kohoutkem s teplou vodou a vedl z ní tunel do výdejny léčiv, takže za tu cenu byla za babku – a ty peníze měl dostat na ruku, až bude odcházet. Dřív si je vzít nemohl, protože by je u něho při poslední prohlídce našli. Ale jak se jich domůže, když správce bude stát zrovna vedle něho?

Zkusil to zahrát do autu: „Pane správce, sem do téhle kanceláře jsem za vámi vždycky chodil, tady jsem poslouchal, jak mi...“

„Tak pojdte, Dortmund,“ přerušil ho správce. „Povídat si můžeme cestou k bráně.“

A tak šli k bráně spolu. Když přecházeli velký vězeňský dvůr, uviděl Dortmund při svém posledním špacíru Creasyho, vězně důvěrníka se třemi céčky, označujícími jeho privilegované postavení: užuž se k němu hnál, ale ten moment se zarazil. Creasy drobným gestem naznačil: *Je to v kýblu*.

Dortmund taktéž udělal drobné gesto, které znamenalo: *Kurvašteluňk, to vím, že je to v kýblu*.

U brány správce napřáhl ruku a řekl: „Tak zlomte vaz, Dortmund. Chtěl bych doufat, že vás víckrát neuvidím.“ Byl to vtip, protože se zachechtal.

Dortmund přendal žvanec kapesníku do levé ruky. Byl skutečně plný, měl dlaň celou poblebtanou. Stiskl správci podávanou ruku a řekl: „Taky doufám, že vás už víckrát nespátřím, pane správce.“ To nebyl vtip, ale Dortmund se nicméně taky zachechtal.

Výraz ve správcově tváři působil náhle poněkud skelně. „Ano,“ řekl. „Ano.“

Dortmund se otočil a sjel správci pohled na dlaň.

Velká brána se otevřela, Dortmund vyšel ven a brána za ním zaklapla. Byl volný, svůj dluh společnosti splatil. Ale taky ulítl o tři kila, himlhergot. S těma prachama počítal. Zbývá mu všehovšudy deset babek a lístek na vlak.

Jak neuloupit smaragd

Zhnuseně odhodil papírový kapesník na chodník.
Znečišťování.

2

Kelp viděl, jak Dortmund vyšel do slunečního světla a zůstal chvilku stát a jen se rozhlížel. Kelp znal ten pocit, tu první minutu svobody, svobodného vzduchu, svobodného slunce. Nechtěl Dortmundovi zkazit radost, a tak čekal, ale když konečně Dortmund vyrazil po chodníku kupředu, nastartoval Kelp motor a sunul se s dlouhou černou limuzínou po vozovce pomalu za ním.

Vůz to byl pěkný, cadillac, po stranách záclonky, v zadním okénku žaluzie, klimatizace, technické fígle tak dokonalé, že když proti vám v noci vyjelo auto, světla se automaticky ztlumila, a vůbec tu byla všechna možná vylepšení, která člověku šetří práci. Kelp vůz klofl předešlou noc v New Yorku. Chtělo se mu zajet sem spíš vozem než se tlouct vlakem, takže si vyšel v noci vybrat vůz, a našel na Východní 67. ulici právě tenhle. Měl samozřejmě tabulku s doktorským označením MUDr., a takové vozy Kelp vždycky hned automaticky zkoušel, protože doktoři většinou nechávají klíčky ve voze, a lékařská profese ho opět nezklamala.

Samozřejmě, že teď vůz už tabulku s doktorským MUDr. neměl. Stát přece neobětoval jen tak výdaje na čtyřletou Kelpovu výuku, aby ho nenaučil vyrábět tabulky na auta.

Sunul se za Dortmundem, velká černá limuzína tiše předla, pod pneumatikami křupala zaneřádná vozovka a Kelp uvažoval, jak to Dortmundera překvapí a potěší, až

uvidí právě v okamžiku, kdy vypadl na ulici, přátelskou tvář. Už už chtěl zmáčknout klakson, ale v tom okamžiku se Dortmund jako na obrtlíku prudce otočil, podíval se na tichou černou limuzínu se záclonkami v okénkách, v obličejí mu vyskočil panický výraz a vzápětí uháněl po chodníku jako blázen, drže se přihrben těsně při šedé vězeňské zdi.

Na kontrolním panelu u dvířek cadillaku byly čtyři knoflíky na ovládání okének. Jediný háček byl v tom, že Kelp ne a ne si zapamatovat, kterým knoflíkem se otvírá a zavírá které okénko. Stiskl jeden knoflík a dolů sklouzlo pravé zadní. „Dortmunder!“ zařval a šlápl na plyn, až milý cadillac po vozovce poposkočil. Kolem dokola nikde nikdo, jen černá limuzína a prchající muž. Po straně strměla ve své šedivé výšce vězeňská věž a na druhé straně ulice se táhla řada zakrslých umouněných domků, tichých a jako zabeđených, s okny osleplými záclonami a závěsy.

Kelp s autem šněroval po celé ulici, protože jeho pozornost rozvrátil zmatek s knoflíky na ovládání okének. Vtom dolů sjelo levé zadní a Kelp znovu zahulákal Dortmundovo jméno, ale Dortmund ho pořád neslyšel. Kelp nahmátl další knoflík, stiskl a nahoru vyjelo pravé zadní.

Cadillac nadskočil a vyhoupl se na obrubník, pneumatiky sklouzly zapleveleným prostorem mezi obrubníkem a chodníkem a v tu chvíli již Kelp mířil přímo na Dortmundera, který se otočil, připlácl se zády ke zdi, rozpráhl doširoka ruce a zaječel jako strašidlo, které věští smrt.

V posledním okamžiku dupl Kelp na brzdy. Byly to brzdy s posilovačem a Kelp je jedním rázem zablokoval, takže cadillac zůstal stát jako přibitý a Kelp se odrazil setrvačností od volantu.

Dortmunder prudce vystrčil jednu roztřesenou ruku a opřel se o vibrující kapotu vozu.

Jak neuloupit smaragd

Kelp se pokoušel vylézt, ale v rozrušení zmáčkl zase jiný knoflík, ten, který automaticky zavírá všechny čtyři dveře. „Zatracený doktoři!“ zařval, zmáčkl všechny knoflíky, co kde viděl, a nakonec se vytrhl z vozu jako potápěč z objetí chobotnice.

Dortmunder se pořád ještě opíral o zeď, mírně předkloněn, a jednou rukou se přidržel kapoty. Byl celý sinalý a nebyla to pouze vězeňská bledost.

Kelp došel k němu. „Člověče, co zdrháš?“ řekl. „To jsem já, tvůj starej kamarád, Kelp.“ A napřáhl ruku.

Dortmunder mu jednu ubalil přímo do oka.

3

„Nemusels dělat nic jinýho než troubit,“ vyčítal Dortmunder. Skučel, protože ho na ruce štípal kloub přesně v místě, kde si ho sedřel o Kelpovu tvář. Přitiskl si jej k ústům.

„Vždyť jsem taky chtěl,“ vysvětloval Kelp, „jenže se to náko zvrtno. Ale teď je všechno zas fajn.“

A už jeli po dálnici do New Yorku, rychlostí nařízenou na pětadesát mil za hodinu. Kelp nemusel dělat nic jiného než držet ruku na volantu a tu a tam se podívat, jestli jsou pořád ještě na vozovce, a jinak se vůz ovládal sám.

Dortmunder se cítil poškozený. Tři sta doláčů v čudu, vylekaný, že by z toho mohl dostat psotník, tady ho skoro přejede nějaký blázen v cadillaku, a ještě k tomu si odře klouby, a to všechno v jednom jediném dni.

„A vůbec, co chceš?“ zeptal se. „Dali mi lístek na vlak, nepotřeboval jsem, aby mě někdo vozil.“

„Určitě potřebuješ nákou fušku,“ odpověděl Kelp. „Pokud ovšem nemáš už něco v pácu.“

„Nic v pácu nemám,“ odpověděl Dortmund. A když si to zároveň uvědomil, popudilo ho to.

„Tak abys věděl, mám pro tebe přímo přepychovej sos,“ vyjádřil se Kelp. Po tváři se mu rozléval blažený úsměv.

Dortmund se rozhodl, že už se nebude cítit ublížený. „No jo,“ prohlásil, „poslechnout si to můžu. Vo co kráčí?“

Kelp začal: „Slyšels někdy o místě, který se jmenuje Talabwo?“

Dortmund sraštil čelo. „Není to nějaký ostrov v Jižním Pacifiku?“

„Ale né, to je země. V Africe.“

„O té jsem nikdy neslyšel,“ pravil Dortmund. „Slyšel jsem o Kongu.“

„To je blízko,“ upřesňoval Kelp. „Aspoň myslím.“

„V těchhle zemích to musí bejt vo hubu, co? Myslím jako vedro.“

„Hm, to víš, asi jo,“ souhlasil Kelp. „Nevím. Nikdy jsem tam nebyl.“

„Myslím, že tam by se mi dvakrát nechtělo,“ řekl Dortmund. „Mají tam taky nemoce. A hodně zabíjejí bělochy.“

„Jenom jeptišky,“ podotkl Kelp. „Ale nejde o kšeft tam, jde o něco rovnou tady, v starejch zlatejch Státech.“

„Á.“ Dortmund si olízl klouby na ruce a pak řekl: „Tak proč mi vykládáš o tom druhým místě?“

„O Talabwu.“

„Jo, o Talabwu. Proč se máme bavit o tom?“

„Hned se k tomu dostanu,“ klidnil ho Kelp. „Nikdys neslyšel jméno Akinzi?“

„To je ten doktor, co napsal tu knížku o pohlavním životě,“ řekl Dortmund. „Chtěl jsem si ji v lapáku půjčit

Jak neuloupit smaragd

z knihovny, jenže na ni měli pořadí na dvanáct let. Dal jsem si záznam pro případ, že by mě pro dobrý chování nepustili dřív, ale ke knížce jsem se tak jako tak nedostal. Ten chlap už je snad pod drnem, ne?“

„Ale o tomhle já nemluvíím,“ řekl Kelp. Vedle auta se ve stejném proudu sunul nějaký nákladák, takže se musel na okamžik věnovat řízení. Zabočil do druhého proudu, předjel nákladák a pak se zas vrátil do původního. Nato se podíval na Dortmundera a řekl: „Mluvíím o zemi. O další zemi. Jmenuje se Akinzi.“ Jméno vyhláskoval.

Dortmunder zavrtěl hlavou. „To je taky v Africe?“

„Ale o ní jsi přece určitě slyšel.“

„Ne, neslyšel,“ odpověděl Dortmunder. „Jenom jsem hádal.“

„Hm.“ Kelp vrhl pohled na vozovku. „Jo, je to teda jedna další země v Africe,“ vysvětloval. „Nejdřív tam byla britská kolonie, a když se osamostatnila, bylo zle, protože v té zemi existovaly dva kmeny a oba ty kmeny chtěly mít vládu v rukou, takže vypukla občanská válka, až se nakonec rozhodli, že se rozdělí na dvě země. Takže jsou tam teďko ty dvě země, Talabwo a Akinzi.“

„Ty toho o těchhle věcech ale víš,“ poznamenal Dortmunder.

„To mám všechno vod lidí, vykládali mi to,“ pravil Kelp.

Dortmunder se vyjádřil: „Jenže já v tom pořád nevidím ten kšeft.“

„Už se k tomu dostávám,“ řekl Kelp. „Vypadá to, že jeden ten kmen měl takovej smaragd, takovej drahokam, a voni se k tomu modlili jako k pánubohu a teď to mají jako svůj symbol. Něco jako maskot, jako hrob neznámýho vojína, něco na ten způsob.“

„Smaragd?“

„Prej má cenu půl milionu doláčů,“ dodal Kelp.

„To je dost,“ řekl Dortmund.

„Na takovýdle zboží ti ale žádněj překupník neskočí,“ pochyboval Kelp, „je to moc známý. A taky by to chtělo přišerně peněz.“

Dortmund přikyvoval: „Zrovna jsem na to myslel! A když jsem uvažoval, co řekneš, tak asi prostě, že se ten smaragd musí ukrást.“

„Ale přesně to chci vopravdu říct,“ přizvukoval Kelp. „Jo, přesně o tenhle kšeft kráčí, ukrást ten smaragd.“

Dortmund zjistil, že zase začíná být podrážděný. Vynadal si z kapsičky u košile krabičku camelek.

„No jo, ale když ho nemůžeme nikomu střelit,“ namítl, „tak himlhergot, proč ho vlastně chceme ukrást?“

„Protože máme kupce,“ odpověděl Kelp. „Když smaragd dostane, vyplatí každému chlapovi, co v tom pojede, třicet tisíc dolarů.“

Dortmund si strčil cigaretu do úst a krabičku zpátky do kapsičky. „A kolik má bejt těch chlapů?“

„Uvažujeme tak o pěti.“

„To je teda sto padesát táců za šutr v hodnotě půl milionu. To má za babku.“

„Každej dostane třicet tisíc,“ zdůraznil Kelp.

Dortmund zmáčkl zapalovač v přední desce. „Co je to za chlapa?“ zeptal se.

„Sběratel?“

„Ne. Je to delegát za Talabwo u Spojených národů.“

Dortmund se podíval na Kelpa. „Kdo že to je?“ Zapalovač vyskočil z desky a spadl na zem. Kelp opakoval svoje slova.

Dortmund zvedl zapalovač a zapálil si cigaretu. „To mi ale vysvětlí.“

Jak neuloupit smaragd

„Jistě,“ kývl Kelp. „Když se ta britská kolonie rozdělila na dvě země, připadlo to město, kde se smaragd uchovával, k Akinzi. Ale Talabwo je země, kde je ten kmen, co mu smaragd od věků patřil. Spojené národy tam sice vyslaly nějaký lidi, aby situaci rozsoudili, a Akinzi za smaragd něco zaplatilo, ale tady o prachy vůbec nejde. Talabwo chce smaragd.“

Dortmunder zatřásl zapalovačem a vyhodil jej oknem. Pak se zeptal: „Proč nezačnou válčit?“

„Ty země se totiž od sebe lišej asi jako vejce od vejce. Jako dva šampioni veltrový váhy: vodrovnali by jeden druhého, ale neztvrdil by nikdo.“

Dortmunder potáhl z cigarety a vdechl nosem. „Když ten smaragd klofne a dáme ho Talabwo,“ zauvažoval, „jestli pak se Akinzi nesebere a hurá na Spojené národy a tam řeknou: Nařídte jim, ať nám náš smaragd vrátěj, co?“ Kýchl.

„Talabwani neprozradí, že ho mají,“ ujistil ho Kelp. „Nechtěj ho nikde vystavovat, nic, jenom ho prostě chtějí mít. Pro ně je to symbol. Je to jako s těma Skotama, co před párma lety ukradli sconský korunovační šutr.“

„Kdože co měl udělat?“

„Ale to je taková příhoda, co se stala v Anglii,“ odpověděl Kelp. „No nic, vraťme se k tý smaragdový loupeži. Máš zájem v tom ject?“

„Záleží na tom,“ řekl Dortmunder. „Kde je ten smaragd teďko?“

„Právě teďko,“ odpověděl Kelp, „je v Coliseu v New Yorku. Je tam panafrická výstava, všechny možný krámy z Afriky, a smaragd tvoří součást expozice Akinzi.“

„Takže my ho máme jako sejmut v Coliseu?“

„To zrovna nemusí bejt,“ odpověděl Kelp. „Za pár týdnů se výstava vydá na okružní cestu. Bude na spoustě nejrůz-

nějších míst a poveze se vlakem a na nákladních auťácích. Budeme mít řůru příležitostí, jak si na něj máknout.“

Dortmunder přikývl. „Takže my klofnem ten smaragd, dáme ho tomu chlápkuvi...“

„Jmenuje se Iko,“ řekl Kelp a vyslovil jméno jako aiko, s přízvukem na první slabice.

Dortmunder sraštil čelo. „Není to japonskej foťák?“

„Ne, je to jméno delegáta za Talabwo u Spojených národů. A jestli máš o ten kšeft zájem, tak právě toho jedeme navštívit.“

Dortmunder se zeptal: „A von ví, že přijedu taky?“

„Bodejt,“ přikývl Kelp. „Řek jsem mu, že potřebujeme organizátora, plánovače, a řek jsem mu taky, že Dortmunder je v týdle branži ten nejlepší organizátor na světě, a když budeme mít moc velkou kliku, že tě získáme, a ty že nám to všechno pěkně narafičíš. Že si vodkrucuješ poslední dny v kriminále, jsem mu neřek.“

„To je dobře,“ vyjádřil se Dortmunder.

4

Major Patrick Iko, podsaditý, černý, kníratý, studoval právě zprávu o Johnu Archibaldovi Dortmunderovi, kterou mu dodali, a s pobaveným pohrdáním zavrtěl hlavou. Nedovedl pochopit, proč mu Kelp nechtěl říct, že Dortmunder dokončuje výkon trestu, poté co se zrovna do puntíku nevyvedl jeden z jeho důmyslných plánů, ale cožpak si Kelp neuvědomil, že major si automaticky zjistí podrobnosti o celkovém profilu všech lidí, kteří přicházejí v úvahu? S lidmi, kterým svěří balabomoský smaragd, si bude muset samo-

Jak neuloupit smaragd

zřejmě počínat krajně selektivně. Nemůže riskovat a nabrat nějaká nepoctivá individua, lidi, kteří by sice smaragd z Akinzi zachránili, ale pak by jej ukradli sami pro sebe.

Velké mahagonové dveře se otevřely a dovnitř vešel majorův tajemník, štíhlý, diskrétně vyhlížející, ebenově černý mladý muž v brýlích s antireflexními skly, a pravil: „Pane majore, jsou tu dva pánové. Pan Kelp a ještě jeden muž.“

„Uveďte je.“

„Ano, pane.“ Tajemník vycouval.

Major sklapl zprávu a uložil ji do zásuvky psacího stolu. Pak se zvedl a usmál se umírněně přátelským úsměvem na oba bělochy, kteří k němu kráčeli po předlouhém orientálním běhounu. „Á, pan Kelp,“ pravil. „Je mi potěšením, že vás zase vidím.“

„Potěšení je i na naší straně, pane majore,“ řekl Kelp. „To je John Dortmund, ten pán, co jsem vám o něm vypravoval.“

„Pane Dortmundere.“ A major se lehce uklonil. „Račte se oba posadit, ano?“

Všichni se posadili a major se zpytavě zahleděl na Dortmundera. Vždycky ho fascinovalo, když viděl živého právě toho člověka, kterého zatím poznal jen z písemné zprávy, z popisu napsaného strojem na arších papíru složených v žlutavých deskách, z fotokopií dokumentů a z novinových výstřižků a fotografií. A teď je před ním právě ten člověk, kterého se zpráva pokoušela vystihnout. Jak blízko se dostala k pravdě?

Po stránce faktů toho věděl major Iko o Johnu Archibaldovi Dortmundovi dost. Věděl, že Dortmundovi je třicet šest let, že se narodil v malém městečku ve středu státu Illinois, že vyrůstal v sirotčinci, že sloužil v armádě Spojených států v Koreji, když se tam prováděly vojenské akce,